

Briuselis, 2018 06 27
COM(2018) 492 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/61/ES dėl
priemonių sparčiojo elektroninių ryšių tinklų diegimo sąnaudoms mažinti įgyvendinimo**

1. Įvadas

Direktyva 2014/61/ES dėl priemonių sparčiojo elektroninių ryšių tinklų diegimo sąnaudoms mažinti¹ (Plačiajuosčio ryšio sąnaudų mažinimo direktyva, toliau – Direktyva) siekiama sudaryti palankesnes sparčiųjų elektroninių ryšių tinklų diegimo sąlygas ir skatinti juos diegti – mažinant sąnaudas ir taikant įvairias suderintas priemones.

Iki 2016 m. sausio 1 d. Direktyva turėjo būti perkelta į valstybių narių nacionalinę teisę siekiant nuo 2016 m. liepos 1 d. šią direktyvą taikyti visose valstybėse narėse.

Direktyvos 12 straipsnyje reikalaujama, kad Komisija iki 2018 m. liepos 1 d. pateiktų Europos Parlamentui ir Tarybai jos įgyvendinimo ataskaitą, įskaitant priemonių poveikio santrauką ir pažangos, padarytos siekiant Direktyvos tikslų, vertinimą, be kita ko, nurodant, kaip ir ar apskritai Direktyva būtų galima dar labiau padėti pasiekti platesnio užmojo tikslus plačiajuosčio ryšio srityje, o ne vien skaitmeninėje darbotvarkėje nustatytus tikslus.

Komisija atliko Direktyvos įgyvendinimo peržiūrą. Šiuo tikslu ji rėmėsi:

- pagal Direktyvą nustatytų priemonių įgyvendinimo ir stebėsenos išorės tyrimu²;
- Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos (toliau – EERRI) parengta Direktyvos įgyvendinimo ataskaita³;
- Skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksu bei 2018 m. ataskaita (skyriais telekomunikacijų klausimais);
- kitais duomenų šaltiniais, kaip antai faktų nustatymo misijų valstybėse narėse išvadomis ir Komisijos atlikta nacionalinės teisės aktų analize.

Ši ataskaita parengta praėjus mažiau negu dvejiems metams nuo dienos, kai turėjo būti pradėti taikyti nacionalinės teisės aktai, kuriais Direktyva perkeliama į nacionalinę teisę. Daugelyje valstybių gerokai vėluota tai padaryti. Dėl to įrodymų, kuriais buvo galima remtis vertinant Direktyvoje nustatytų priemonių poveikį ir pažangą, padarytą siekiant Direktyvos tikslų, turėta palyginti nedaug. Vis dėlto ataskaita siekiama nustatyti pagrindą, kuriuo remiantis būtų sukurtas pagrindinis scenarijus, pagal kurį būtų galima ateityje atlikti vertinimą.

2. Direktyvos taikymo sritis ir pagrindinės nuostatos

Direktyvos taikymo sritis

Siekiant užtikrinti kuo didesnę tinklų sąveiką, Direktyva skirta ne tik elektroninių ryšių tinklų operatoriams, bet ir kitoms įmonėms, teikiančioms fizinę infrastruktūrą, tinkamą elektroninių ryšių tinklų elementams, kaip antai elektros energijos, dujų, vandens ir kanalizacijos, šildymo ir transporto paslaugoms⁴, įdiegti.

Direktyvos taikymo sritis apima sparčiuosius elektroninių ryšių tinklus, t. y. tinklus, kuriais galima teikti ne mažesnės negu 30 Mb/s spartos plačiajuosčių ryšių⁵.

¹ OL L 155, 2014 5 23, p. 1.

² Įmonės „WIK Consult“ vadovaujamo konsorciumo atliktas tyrimas SMART 2015/0066. Galutinė ataskaita skelbiama [šiuo](#) adresu.

³ BoR (17) 245: http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/7534-berec-report-on-the-implementation-of-the-broadband-cost-reduction-directive.

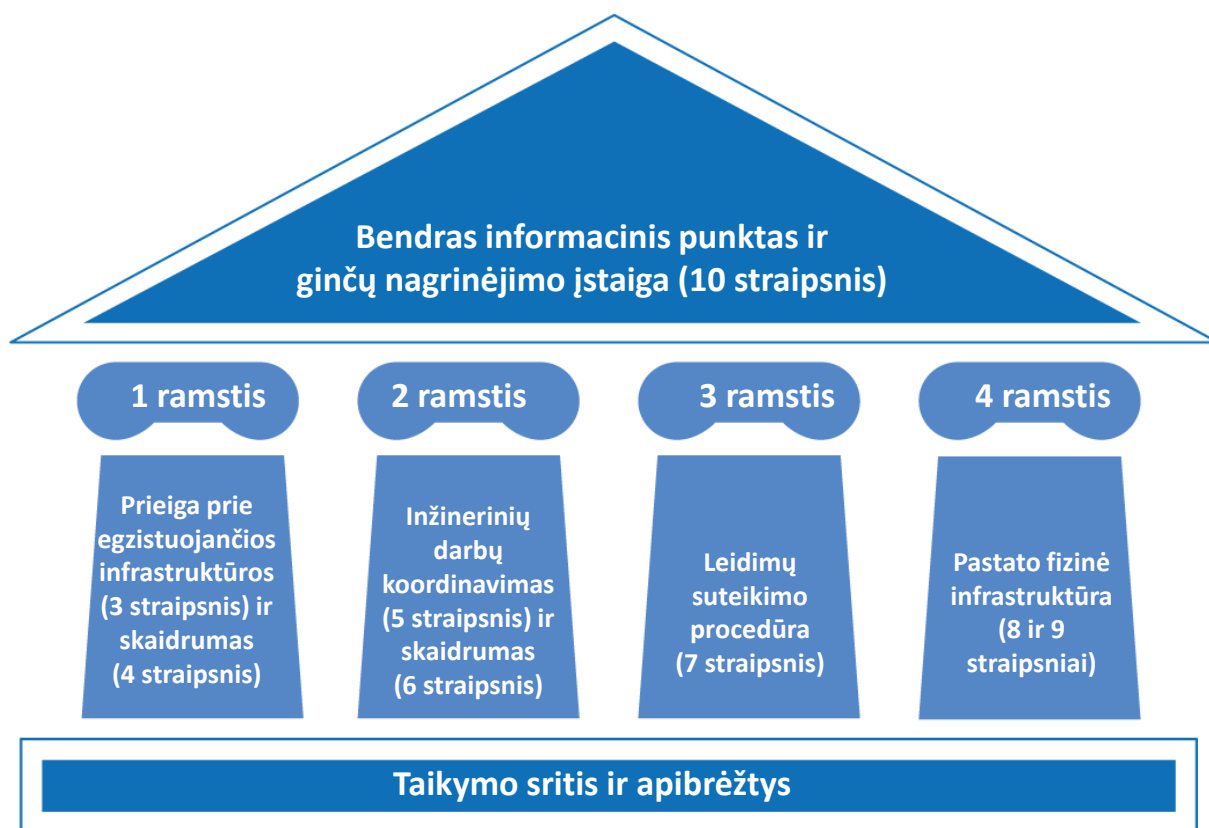
⁴ Direktyvos 2 straipsnio 1 dalis.

⁵ Direktyvos 2 straipsnio 3 dalis.

Be to, Direktyva taikoma tik fizinei infrastruktūrai⁶, kuri apibrėžta kaip „visi tinklo elementai, skirti kitiems tinklo elementams talpinti, tačiau patys netampantys aktyviais tinklo elementais“.

Pagrindinės nuostatos

Direktyvą sudaro keturi ramsčiai ir papildomi reikalavimai, skirti bendram informaciniam punktui ir ginčų nagrinėjimo įstaigai įsteigti. Šie reikalavimai taikomi visiems ramsčiams, kaip ir reikalavimai nustatyti sankcijas.

Direktyvoje nustatyti minimalieji suderinimo reikalavimai, taigi valstybės narės gali taikyti ne tik šiuos Direktyvoje nustatytus minimaliuosius, bet ir papildomus reikalavimus, kad galėtų geriau pasiekti jos tikslus. Tačiau jei valstybės narės nusprendžia imtis šių priemonių, jos privalo užtikrinti atitiktį Sąjungos teisei, įskaitant elektroninių ryšių reglamentavimo sistemą.

1 ramstis. Prieiga prie egzistuojančios fizinės infrastruktūros ir skaidrumas

Pagal pirmąjį ramstį reikalaujama, kad visi tinklų (elektroninių ryšių, energetikos inžinerinių tinklų ir pan.) operatoriai sąžiningomis ir pagrįstomis sąlygomis suteiktų operatoriams, ketinantiems diegti sparčiuosius plačiajuosčio ryšio tinklus, prieigą prie savo fizinės infrastruktūros (pvz., kanalų, šulinių, spintų, stulpų). Operatorius, remdamasis objektyviais, skaidriais ir proporcingais kriterijais, gali atsisakyti suteikti prieigą.

2 ramstis. Inžinerinių darbų koordinavimas ir skaidrumas

⁶ Direktyvos 2 straipsnio 2 dalis.

Pagal antrąją ramstį kiekvienam tinklo operatoriui suteikiama galimybė su elektroninių ryšių paslaugų teikėjais koordinuoti inžinerinius darbus. Be to, tinklų operatoriai, vykdančius inžinerinius darbus, iš dalies arba visiškai finansuojamus viešosiomis lėšomis, privalo patenkinti visus pagrįstus prašymus koordinuoti inžinerinius darbus.

3 ramstis. Leidimų suteikimo procedūra

Pagal trečiąją ramstį valstybės narės turi užtikrinti, kad per bendrą informacinį punktą būtų galima gauti visą atitinkamą informaciją apie sąlygas ir procedūras, taikytinas suteikiant leidimus vykdyti inžinerinius darbus, kurių reikia siekiant diegti sparčiuosius elektroninių ryšių tinklus, be to, iš esmės su leidimais susiję sprendimai turi būti priimami per keturis mėnesius.

4 ramstis. Pastato fizinė infrastruktūra

Pagal ketvirtąją ramstį reikalaujama, kad visuose naujai pastatytuose pastatuose ir pastatuose po kapitalinės renovacijos būtų įrengta fizinė infrastruktūra, kaip antai mažieji kanalai, kuria naudojantis būtų galima diegti sparčiuosius tinklus, taip pat lengvai prieinamas prieigos punktas (daugiabučiuose pastatuose). Viešųjų ryšių tinklų paslaugų teikėjams turi būti sąžiningomis ir pagrįstomis sąlygomis suteikiama prieiga prie prieigos punkto ir pastato fizinės infrastruktūros, jeigu dubliavimas techniškai neįmanomas arba ekonomiškai neefektyvus.

Kitos nuostatos

Galiausiai valstybės narės privalo paskirti vieną ar daugiau įstaigų, kurios teiktų informaciją apie fizinę infrastruktūrą, inžinerinius darbus ir leidimus, taip pat vieną ar daugiau nepriklausomų įstaigų, kurios spręstų tinklo operatorių ginčus dėl prieigos prie infrastruktūros, teisės gauti informaciją ir prašymų koordinuoti inžinerinius darbus.

3. Indėlis siekiant gigabitinės visuomenės tikslų

ES strateginiai tikslai, susiję su gigabitinės visuomenės sukūrimu iki 2025 m.⁷, grindžiami numatomais Europos skaitmeninės visuomenės junglumo poreikiais ateinančiais metais.

Prieiga prie labai didelio pralaidumo tinklo ryšio reikalinga debesijos kompiuterijai, vienu metu naudojantis įvairiomis funkcijomis ir kitoms pažangiosioms ir išmaniosioms namų prietaikoms, taip pat įvairiuose sektoriuose (pvz., gamybos, sveikatos priežiūros, energetikos, pirmojo lygio paslaugų) profesionaliai naudoti – dažnai kartu naudojantis mobiliąja prieiga.

Naujoms prietaikoms reikės ne tik užtikrinti didesnę spartą, bet ir aukštnykryptės juostos pločio, atsparumo, klaidų ar delsos parametrus. Šiems didelio pralaidumo kokybiškiems

⁷ Komunikate dėl gigabitinės visuomenės sukūrimo iki 2025 m. nustatyti šie tikslai: 1) visiems pagrindiniams socialinę ir ekonominę pažangą skatinantiems subjektams, kaip antai mokykloms, didiesiems transporto mazgams ir pagrindiniams viešųjų paslaugų teikėjams, taip pat intensyvią skaitmeninę veiklą vykdančioms įmonėms užtikrinti ne mažesnę kaip gigabitinį junglumą; 2) visų miestų teritorijose ir visose didžiosiose sausumos transporto magistralėse užtikrinti nenutrūkstamą 5G ryšio aprėptį; 3) užtikrinti, kad visuose Europos namų ūkiuose būtų prieinamas interneto ryšys, kurio duomenų atsisiuntimo greitis ne mažesnis kaip 100 Mb/s ir gali būti padidintas iki gigabitinio. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/improving-connectivity-and-access>.

tinklams įdiegti (visų pirma turės būti diegiami optinių skaidulinių kabelių tinklai) reikės didelių papildomų investicijų.

Direktyva prisidedama prie šviesolaidinės infrastruktūros aprėpties didinimo, taigi ją įgyvendinant būtų galima lengviau pasiekti tikslą užtikrinti visuotinai prieinamą 100 Mb/s spartos plačiajuostį ryšį, kurio sparta galėtų būti padidinta iki gigabitinės.

Panašiai dalijantis infrastruktūra ir koordinuojant inžinerinius darbus taip pat būtų galima prisidėti prie didelio pralaidumo pagrindinių ir prieigos jungčių diegimo subjektuose, skatinančiuose socialinę ir ekonominę pažangą, kaip antai mažosiose ir vidutinėse įmonėse, mokyklose ar ligoninėse, net ir esančiuose nepakankamai aptarnaujamose ar atokiose vietovėse⁸.

Atsižvelgiant į šviesolaidinių tinklų atliekamą vaidmenį užtikrinant tranzitinį ryšį 5G ryšio reikmėms, šie tinklai tampa vis svarbesni, kad būtų galima iki 2025 m. pasiekti atitinkamus su 5G ryšiu susijusius tikslus.

Pagal Direktyvą užtikrinus prieigą prie egzistuojančios fizinės infrastruktūros galėtų būti sukurta konkurencija dėl šviesolaidinės infrastruktūros, – taip vartotojams ir įmonėms būtų teikiamas kokybiškesnis plačiajuostis ryšys ir būtų suteikta daugiau pasirinkimo galimybių (taip pat ir tankiau gyvenamuose rajonuose). Taigi Direktyva galėtų taip pat paskatinti investuoti į šviesolaidinę infrastruktūrą siekiant kurti tankiuosius tinklus – taip būtų padedama užtikrinti 5G ryšio aprėptį visuose miestų centruose ir transporto maršrutuose bei skatinti kurti belaidžio 5G ryšio tinklo prietaikas, įskaitant skirtas išmaniesiems automobiliams ir automatizuotam vairavimui.

Be to, Direktyva galėtų atlikti svarbų vaidmenį daiktų interneto požiūriu, kadangi ja siekiama užmegzti galimų daiktų interneto paslaugų (pvz., transporto sistemų, energijos, vandens) gavėjų ir telekomunikacijų tinklų operatorių, galinčių užtikrinti junglumą, bendradarbiavimo ryšius.

Tai savo ruožtu galėtų paskatinti kurti pažangiąsias miestų prietaikas, pažangiuosius tinklus ir matavimo sistemas bei intelektines transporto sistemas, taip sukuriant sąlygas ateityje diegti inovacijas.

4. Direktyvos nuostatų perkėlimas į nacionalinę teisę ir įgyvendinimas

Pagal 13 straipsnį valstybės narės privalėjo iki 2016 m. sausio 1 d. priimti ir paskelbti nacionalines priemones, kuriomis Direktyvos nuostatos perkeliamos į nacionalinę teisę, ir jas pradėti taikyti nuo 2016 m. liepos 1 d.

Priėmusi Direktyvą Komisija surengė keletą valstybėms narėms ir suinteresuotiesiems subjektams skirtų renginių, užmezgė ryšius su įvairiomis nacionalinėmis valdžios institucijomis siekdama informuoti apie Direktyvos nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę reikalavimus ir pateikti rekomendacijas.

⁸ Pavyzdžiui, suteikiant prieigą prie esamų stulpų siekiant sudaryti lengvesnes tinklų diegimo kaimo vietovėse sąlygas.

Vis dėlto visos valstybės narės, išskyrus Italiją, vėlavo priimti perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės ir tai paskatino Komisiją 2016 m. kovo 23 d. išsiųsti likusioms valstybėms narėms oficialius pranešimus. Paskui, 2016 m. rugsėjo 30 d., Komisija 19-ai valstybių narių išsiuntė pagrįstas nuomones ir primygtinai ragino jas priimti priemones, skirtas sparčiųjų elektroninių ryšių tinklų diegimo sąnaudoms sumažinti. Šiuo metu visos valstybės narės, išskyrus Belgiją, yra pranešusios, kad visiškai perkėlė Direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę.

Kadangi įgyvendinant Direktyvą svarbi skirtingų sektorių kompetencija ir kadangi šia direktyva nustatomi įpareigojimai susiję ne vien su telekomunikacijų sektoriumi, bet ir su inžineriniais tinklais, pastatų srities teisės aktais, administracine teise ir kitais dalykais, dažnai perkėlimo į nacionalinę teisę procesas buvo sudėtingas ir valstybėse narėse reikėjo pritaikyti įvairias priemones (taip pat ir regionų bei vietos lygmenimis).

Direktyva grindžiama tam tikrų valstybių narių geriausia patirtimi ir ja skatinama šia patirtimi remtis ES lygmeniu, tačiau daugelis valstybių narių jau buvo priėmusios atitinkamus teisės aktus ir kai kuriose šalyse arba dėl kai kurių aspektų šie teisės aktai buvo gerokai griežtesni, nei Direktyvoje nustatyti reikalavimai.

Direktyvoje valstybėms narėms pateikiama įvairių galimybių netaikyti joje nustatytų įpareigojimų (pvz., įpareigojimų dėl skaidrumo) tam tikrai infrastruktūrai arba pastatams, jei netaikymo priežastys tinkamai pagrįstos.

Tik kelios valstybės narės plačiai naudojasi atleidimo nuo įpareigojimų vykdymo galimybe. Dauguma valstybių narių šia galimybe visai nesinaudoja arba yra ją numačiusios antrinės teisės aktuose, kurie dar nepriimti.

Be to, Direktyvoje pateikiama keletas neprivalomų nuostatų ir dėl jų perkėlimo į nacionalinę teisę sprendžia pačios valstybės narės. Toliau apžvelgiama, kaip valstybės narės naudojosi šiomis neprivalomomis nuostatomis:

- kelios valstybės narės, kaip antai Bulgarija, Danija, Estija, Ispanija, Kipras, Liuksemburgas, Slovėnija, Suomija ir Vokietija, nustatė abipusę teisę prašyti suteikti prieigą prie elektroninių ryšių tinklų operatorių infrastruktūros siekiant įdiegti infrastruktūrą, kuri nėra telekomunikacijų infrastruktūra (3 straipsnio 1 dalis);
- įpareigojimais reikalauti, kad viešojo sektoriaus įstaigos, vykdydamos savo užduotis, per bendrą informacinį punktą skelbtų būtiniausią informaciją apie egzistuojančią fizinę infrastruktūrą, jei šią informaciją elektroniniu formatu joms yra pateikę tinklų operatoriai, yra nustatyti, pavyzdžiui, Austrijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Graikijoje, Kipre, Lenkijoje, Lietuvoje, Portugalijoje, Slovakijoje ir Suomijoje (4 straipsnio 2 dalis);
- inžinerinių darbų koordinavimo sąnaudų paskirstymo taisyklės yra nustatytos, pavyzdžiui, Austrijoje, Portugalijoje ir Prancūzijoje (5 straipsnio 2 dalis);
- galimybė elektroninėmis priemonėmis per bendrą informacinį punktą teikti prašymus dėl leidimų išdavimo suteikiama Bulgarijoje, Danijoje, Estijoje, Kipre, Latvijoje, Lietuvoje, Liuksemburge ir Maltoje (7 straipsnio 2 dalis);
- Portugalija ir Italija yra nustačiusios ženklus pastatams, parengtiems plačiajuosčiam ryšiui diegti, o Ispanija ir Vokietija svarsto galimybę sekti jų pavyzdžiu. Prancūzijoje

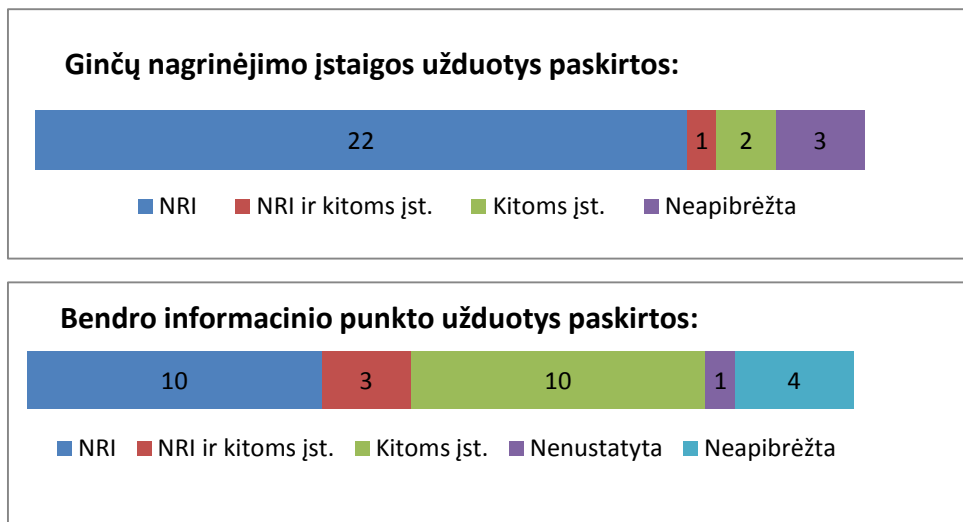
yra nustatytas zonų, kuriose įrengta šviesolaidinė ryšio linija, žymėjimo standartas (8 straipsnio 3 dalis).

Direktyvoje nustatyta, kad valstybės narės turi paskirti vieną ar kelias nepriklausomas ginčų nagrinėjimo įstaigas ir vieną ar kelias įstaigas, kurios atliktų bendro informacinio punkto funkcijas.

Daugumoje valstybių narių vykdyti ginčų nagrinėjimo įstaigos užduotis arba jų dalį pavesta nacionalinei reguliavimo institucijai (toliau – NRI), kuri pagal elektroninių ryšių reguliavimo sistemą yra atsakinga už ginčų sprendimą, ir tik dviejose valstybėse narėse vykdyti šias užduotis pavesta kitoms įstaigoms.

14-oje valstybių narių vykdyti bendro informacinio punkto užduotis arba jų dalį pavesta NRI. 10-yje valstybių narių vykdyti bendro informacinio punkto funkcijas įpareigos kitos įstaigos, dažniausia – ministerija.

1 diagrama. ES nacionalinėms reguliavimo institucijoms pavestos pagal direktyvą nustatytos užduotys

Šaltinis: EERRI.

5. Poveikis ir pažanga

Kadangi ataskaita parengta praėjus mažiau nei dvejiems metams nuo Direktyvos taikymo pradžios dienos ir kadangi dauguma valstybių narių vėlavo perkelti Direktyvos nuostatus į nacionalinę teisę, praktiškai taikyti Direktyvą pradėta visai neseniai ir kol kas sukaupta nedaug patirties.

Vis dėlto įrodymais, kuriuos pateikė valstybės narės, jau anksčiau taikiusios į Direktyvos nuostatus panašias nuostatas, ir įmonės, vykdančios tarpsektorinį bendradarbiavimą, patvirtinama, kad būtų galima pasiekti didelę naudą, įskaitant didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklų plėtrą nepakankamai aptarnaujamose vietovėse, jei šiuo pavyzdžiu pasektų kitos valstybės narės⁹.

Iš atsakymų, pateiktų atliekant tyrimą, kuriuo grindžiama ši ataskaita, matyti, kad elektroninių ryšių tinklų operatoriai laikosi nuomonės, jog, pradėjus taikyti Direktyvą, veiksmingiau užtikrinama prieiga prie fizinės infrastruktūros (įskaitant pastatų infrastruktūrą) ir teisė gauti su šia infrastruktūra susijusią informaciją. Tačiau dar yra ką tobulinti – operatoriai nurodo, kad pažanga, padaryta remiant inžinerinių darbų koordinavimą, supaprastinant prašymų išduoti leidimą vykdyti inžinerinius darbus teikimo procesą arba supaprastinant prieigą prie pastatų siekiant juose įdiegti infrastruktūrą, nėra didelė.

⁹ Žr. tyrimą SMART 2015/0066. Pavyzdžiui, pakartotinai naudodama inžinerinių tinklų įmonių infrastruktūrą Italijos bendrovė „Open Fibre“ pradiniu šviesolaidinės ryšio linijos iki galutinio paslaugų gavėjo (toliau – FTTH) diegimo etapu sutaupė iki 50 proc. sąnaudų. Bendrovės „Open Fibre“ investicijų planas apima 6 700 atokiose vietovėse esančių savivaldybių, pasižyminčių rinkos nepakankamumu.

2 diagrama. Elektroninių ryšių tinklų operatorių pasitenkinimas prieigos prie egzistuojančios infrastruktūros bei infrastruktūros diegimo sąlygomis, palyginti su suvokiamais pokyčiais, susijusiais su prieiga ir diegimu, nuo Direktyvos taikymo pradžios

Šaltinis: WIK / VVA, remiantis atsakymais, pateiktais per 2017 m. rugpjūčio mėn. vykusią telekomunikacijų tinklų operatorių apklausą.

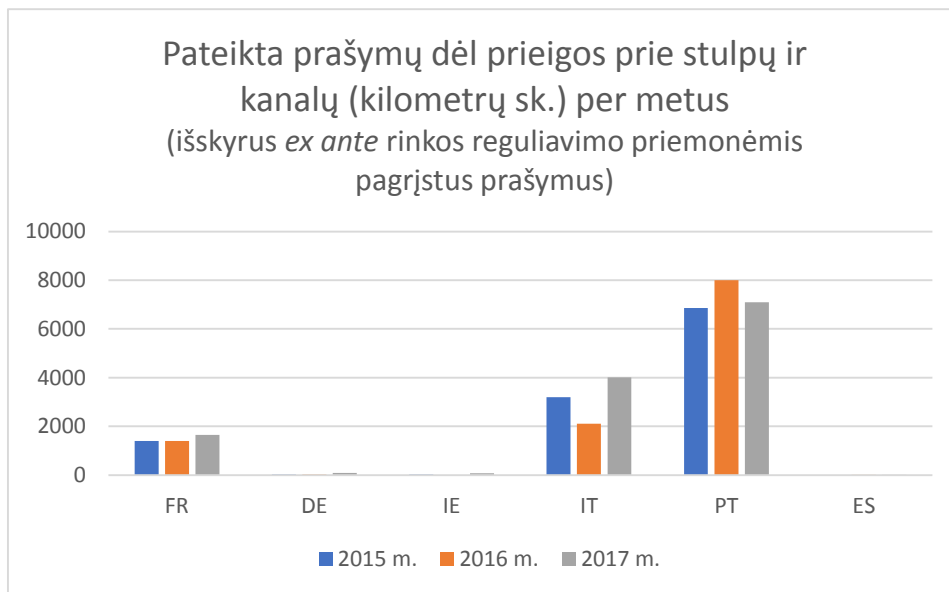
Atsižvelgiant į tai, kad tyrimas atliktas praėjus tik vieniems metams nuo Direktyvos taikymo pradžios dienos, šie rezultatai turėtų būti vertinami kaip pradinė būklė. Nepasitenkinimo priežastys taip pat gali būti įvairios priklausomai nuo šalių interesų.

Tolesniuose skirsniuose, atsižvelgiant į rengiant šią ataskaitą atlikto tyrimo rezultatus, išsamiau aptariamas kiekvienas klausimas.

1 ramstis. Prieiga prie egzistuojančios infrastruktūros ir skaidrumas (3 ir 4 straipsniai)

Iš duomenų apie naudojimąsi prieiga prie esamos fizinės infrastruktūros matyti, kuriose valstybėse narėse šia prieiga menkai naudojamosi (Airijoje, Ispanijoje ir Vokietijoje) ir kuriose ji gerai išplėtotą (Italijoje, Portugalijoje ir Prancūzijoje). Pastarosiose trijose šalyse paklausa jau buvo sukurta iki pradėdant įgyvendinti Direktyvą.

3 diagrama. Pateikta prašymų dėl prieigos prie stulpų ir kanalų (kilometrų sk.) per metus (2015 m. 1 pusmetis – 2017 m.)

Šaltinis: „WIK-Consult“ /VVA, remiantis telekomunikacijų tinklų operatorių apklausomis (išskyrus FR – duomenis pateikė inžinerinių tinklų įmonės).

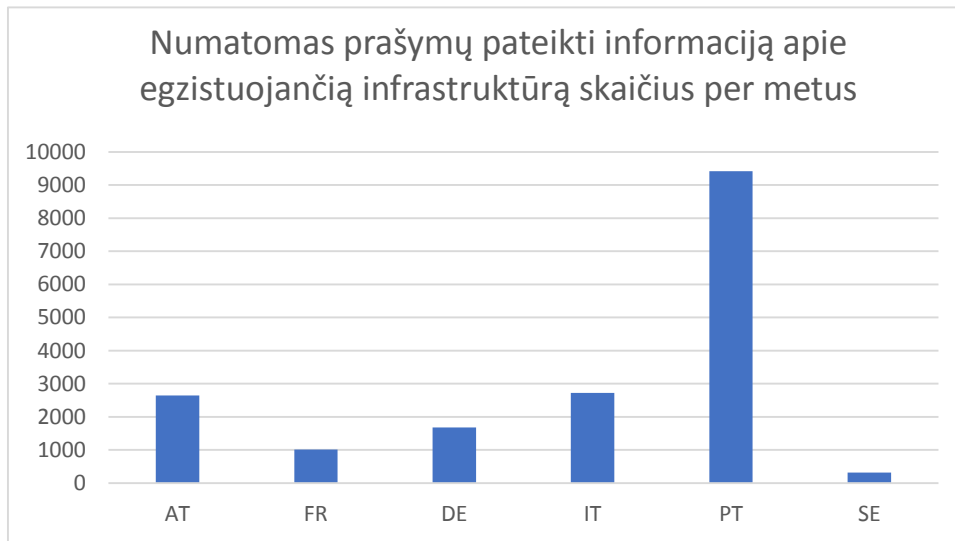
Vis dėlto kai kuriose valstybėse narėse, kuriose anksčiau paklausa buvo nedidelė, auga susidomėjimas prieiga prie fizinės infrastruktūros. Tarp šių šalių – Airija, Austrija, Belgija, Ispanija, Švedija ir Vokietija.

Operatorių nuomone, pradėjus taikyti Direktyvą lengviau suteikiama prieiga prie fizinės infrastruktūros ir iš esmės arba šiek tiek sumažėjo bendros tinklo diegimo naudojantis trečiosios šalies fizine infrastruktūra sąnaudos, palyginti su infrastruktūros diegimo savarankiškai sąnaudomis.

Kai kuriose šalyse, kaip antai Švedijoje ir Vokietijoje, menkas naudojimas prieiga gali būti susijęs su tuo, kad kai kurios savivaldybės ir inžinerinių tinklų įmonės suteikia labai didelio pralaidumo ryšių tinklų infrastruktūrą ir dėl to jos nusprendė neteikti galimiems konkurentams prieigos prie fizinės infrastruktūros, bet pasiūlė alternatyvų, pavyzdžiui, galimybę naudotis nenaudojamomis šviesolaidžio skaidulomis ar duomenų srauto prieiga.

Kalbant apie skaidrumą, itin daug prašymų pateikti informaciją apie egzistuojančią fizinę infrastruktūrą pateikta Portugalijoje, taip pat nemažai jų pateikta Austrijoje, Italijoje, Prancūzijoje ir Vokietijoje.

4 diagrama. Numatomas prašymų pateikti informaciją apie egzistuojančią infrastruktūrą skaičius per metus (apskaičiuota remiantis operatorių pateiktais 2016 m. duomenimis ir EERRI 2017 m. ataskaita)

Šaltinis: WIK / VVA, remiantis telekomunikacijų tinklų operatorių 2016 m. apklausos duomenimis dėl FR, IT ir PT bei EERRI ataskaita BoR (17) 245 dėl AT, DE ir SE.

Keletas suinteresuotųjų subjektų laikėsi nuomonės, kad, pradėjus įgyvendinti Direktyvą, informacijos apie egzistuojančią infrastruktūrą gavimo sąlygos pagerėjo, tačiau kiti nurodė maną, kad kai kuriose valstybėse narėse bendras informacinis punktas neveikia veiksmingai arba neveikia taip, kaip turėtų.

Prieiga prie infrastruktūros daugiausia naudojamosi valstybėse narėse, kuriose veiksmingai teikiama informacija ir yra taikomos tinkamai parengtos taisyklės ar rekomendacijos dėl kainodaros ir (arba) sutarties sąlygų. Tarp konkrečių veiksnių, šiose šalyse padėjusių pasiekti sėkmingų rezultatų, – tai, kad yra sukurtas bendras informacinis punktas, per kurį teikiama visapusiška informacija, taip pat parengtos taisyklės (teisės akto, gairių ar ginčų sprendimo įstaigos pavidalu) dėl prieigos kainodaros, standartiniai pasiūlymai ir taisyklės, – naudojamosi šiomis priemonėmis inžinerinių tinklų įmonės, kurių veikla yra reguliuojama, gali bent iš dalies pasinaudoti prieigos suteikimo teikiama nauda.

Taigi kitose valstybėse narėse prieiga prie infrastruktūros galėtų būti naudojamosi daugiau, jei būtų nustatytos aiškesnės sutarties sąlygos ir kainodaros principai. Naudojimosi prieiga prie infrastruktūros rodikliai taip pat galėtų pagerėti baigus kurti bendrus informacinius punktus valstybėse narėse, kuriose tai dar nepadaryta.

2 ramstis. Inžinerinių darbų koordinavimas ir skaidrumas (5 ir 6 straipsniai)

Apskritai matyti, kad tiek NRI, tiek suinteresuotieji subjektai inžinerinių darbų koordinavimui skiria mažiau dėmesio negu pagal direktyvą suteiktinai prieigai prie esamos infrastruktūros.

Labai mažai informacijos turėta apie inžinerinių darbų koordinavimo susitarimų skaičių, o informacijos apie tinklo dalį, susijusią su prašymais dėl šių darbų koordinavimo, visai neturėta. Remiantis esamais duomenimis, inžinerinių darbų koordinavimo veikla plačiai vykdyta Belgijoje, Italijoje ir Slovėnijoje (pranešta, kad 2016 m. kiekviena šalis pateikė arba

gavo daugiau negu 200 prašymų) bei nedideliu mastu – Austrijoje, Ispanijoje, Portugalijoje ir Prancūzijoje. Beveik visais šiais atvejais prašymai dėl koordinavimo taip pat buvo pateikti 2015 m., iki Direktyvos taikymo pradžios dienos. Nuo Direktyvos priėmimo su inžinerinių darbų koordinavimo veikla susijusios aiškos didėjimo tendencijos dar nematyti.

Elektroninių ryšių paslaugų teikėjų nuomone, koordinuojant darbus bendros tinklų diegimo sąnaudos yra mažesnės nei sąnaudos, patiriamos šiuos tinklus diegiant atskirai. Tačiau daugiausia laikytasi nuomonės, kad taip sutaupoma mažiau, nei būtų galima sutaupyti dalijantis fizine infrastruktūra.

Mažiau valstybių narių taikė iniciatyvų požiūrį į skaidrumo užtikrinimą diegiant infrastruktūrą bendromis pastangomis, nei į informacijos apie egzistuojančią infrastruktūrą teikimą. Operatoriai išreiškė susirūpinimą dėl skaidrumo trūkumo ir bendro informacinio punkto nebuvimo – tai gali turėti įtakos infrastruktūros diegimo bendromis pastangomis mastui.

Su infrastruktūros diegimu bendromis pastangomis susijusių sąnaudų pasidalijimas gali būti konkreti nepasitenkinimo ir ginčų priežastis. Šiuo požiūriu skiriasi įvairių šalių ir netgi įvairių šalies subjektų taikoma praktika – nuo ribinių sąnaudų skaičiavimo iki sąnaudų pasidalijimo lygiomis dalimis. Taikant sąnaudų pasidalijimo lygiomis dalimis praktiką, elektroninių ryšių tinklų operatoriams gali atrodyti, kad jiems tenka neproporcinga sąnaudų dalis, palyginti su inžinerinių tinklų įmonėms tenkančiomis sąnaudomis, tačiau, taikant ribinių sąnaudų skaičiavimo praktiką, elektroninių ryšių paslaugų teikimo veiklą taip pat vykdančioms inžinerinių tinklų įmonėms susirūpinimą gali kelti tai, kad jų reikalaujama teikti konkurentams pasiūlymus, kurie pakenktų verslui.

Suinteresuotumą diegti infrastruktūrą bendromis pastangomis būtų galima padidinti įsteigiant bendrą informacinį punktą, per kurį būtų teikiama išsami informacija, sukuriant konkrečias inžinerinių darbų koordinavimo procedūras ir parengiant (komerciniu būdu arba naudojantis reguliavimo priemonėmis) sąnaudų paskirstymo taisykles. Keletas šių priemonių arba jos visos taikomos šalyse, kuriose plačiai taikoma infrastruktūros diegimo bendromis pastangomis praktika, pavyzdžiui, Belgijoje, Italijoje ir Portugalijoje.

3 ramstis. Leidimų suteikimo procedūra (7 straipsnis)

Kol kas informacijos apie leidimus ir leidimų išdavimo procedūras prieinamumas nepagerėjo. Paaiškėjo, kad net ir veikiant bendriems informaciniams punktam, per kuriuos teikiama informacija apie prašymų pateikimo procedūras, operatoriai gali nežinoti apie šiuos punktus arba abejoti dėl jų veiksmingumo. Ne visose valstybėse narėse užtikrinta, kad būtų laikomasi prašymų dėl leidimo išdavimo teikimo terminų ir tik kelios valstybės narės nusprendė suteikti galimybę prašymus dėl leidimo išdavimo teikti elektroniniu būdu.

Šalyse, apie kurias pateikta informacija, prašymai dėl leidimo vykdyti inžinerinius darbus buvo nagrinėjami vidutiniškai 4 mėnesius. Tačiau kai kurių valstybių narių operatoriai išreiškė susirūpinimą, kad labai skiriasi prašymų išduoti leidimą nagrinėjimo laikas – tai priklauso nuo atitinkamų vietos valdžios institucijų. Vokietijos operatoriai atkreipė dėmesį į tai, kad kai kuriais atvejais vėluota daugiau negu 6 mėnesius. Prašymų nagrinėjimo laiko skirtumų nustatyta ir Ispanijoje bei Italijoje.

5 diagrama. Vidutinis leidimo vykdyti inžinerinius darbus išdavimo laikas (savaitėmis) (remiantis operatorių apklausa)

Šaltinis: WIK / VVA, remiantis operatorių apklausa.

4 ramstis. Pastato fizinė infrastruktūra (8 ir 9 straipsniai)

Paaikškėjo, kad veiksmingas nuostatų dėl pastato infrastruktūros įgyvendinimas yra susijęs su tuo, kaip yra apibrėžti standartai, kuriais nustatyta sąvokos „sparčiajam ryšiui parengta pastato infrastruktūra“ ir susijusios sąvokos „prieigos punktas“ reikšmė, taip pat su šių standartų laikymosi stebėsenos bei vykdymo užtikrinimo mechanizmais.

Pavyzdžiui, Ispanijoje, Portugalijoje ir Prancūzijoje privalomuose standartuose nustatyta, kaip turi būti įdiegta infrastruktūra ir kur turi būti įrengti prieigos punktai. Šiose šalyse palyginti plačiai diegiama plačiajuosčiam ryšiui diegti parengta infrastruktūra, o Portugalijoje ir Ispanijoje taikant pirmiau minėtus standartus pasiekiami aukšti FTTH / FTTB diegimo rodikliai¹⁰.

Daugumos suinteresuotųjų subjektų nuomone, ženklų pastatams, parengtiems plačiajuosčiam ryšiui diegti, skyrimas – vienas iš tinkamų skatinimo diegti sparčiuosius tinklus ir jais naudotis būdų, tačiau šie ženklai kol kas naudojami tik keliose valstybėse narėse. Be to, ženklus pastatams, parengtiems plačiajuosčiam ryšiui diegti, pradėta naudoti visai neseniai, todėl dar per anksti vertinti jų naudojimo mastą.

Kalbant apie prieigą prie pastato fizinės infrastruktūros, suinteresuotųjų subjektų teigimu, nuo Direktyvos įgyvendinimo pradžios didelių pokyčių neįvyko, nes atitinkamos nuostatos jau buvo nustatytos arba Direktyvos nuostatos į nacionalinę teisę perkeltos visai neseniai. Pranešta apie tam tikrą Ispanijos ir Italijos padarytą pažangą – sumažėjo atvejų, kai pastato savininkas atsisako suteikti prieigą. Vis dėlto kai kurių valstybių narių operatoriams kilo

¹⁰ Iš 2016 m. atlikto Europos plačiajuosčio ryšio aprėpties tyrimo rezultatų matyti, kad 2016 m. birželio mėn. FTTH buvo prieinama 86 proc. namų ūkių Portugalijoje ir 63 proc. – Ispanijoje. Nuo to laiko aprėptis toliau didėja.

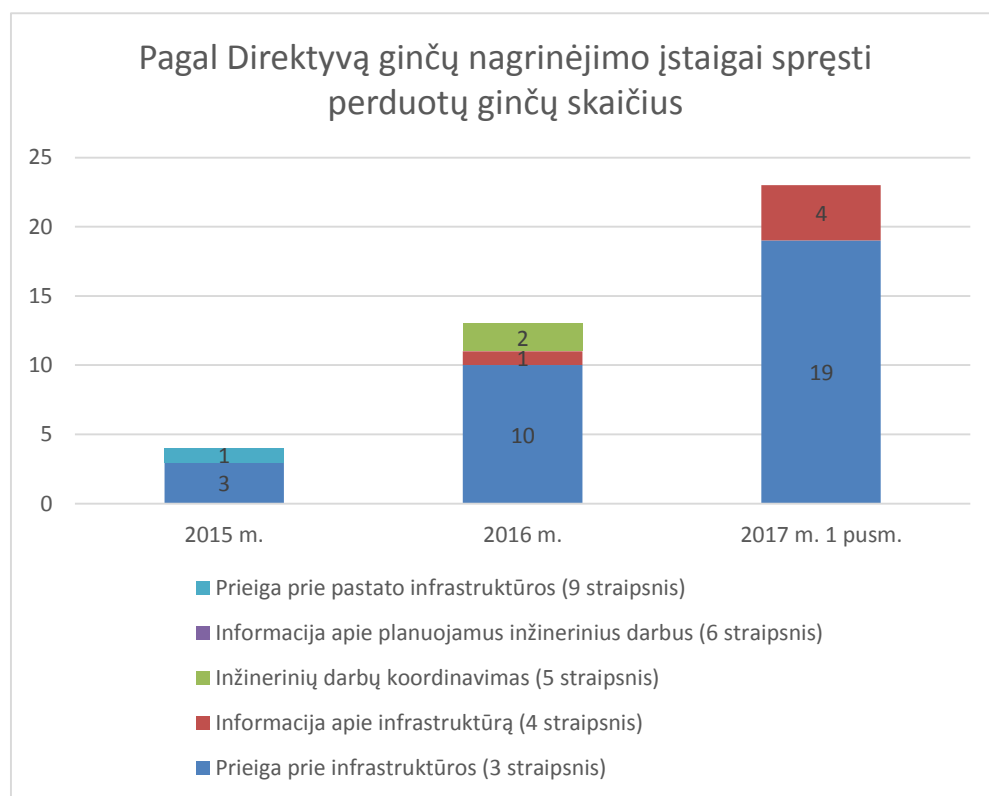
problemų gaunant (pastatų savininkų) leidimą patekti į daugiabučius pastatus siekiant įdiegti ir atnaujinti sparčiajam plačiajuosčio ryšio tinklui diegti reikalingą pastato infrastruktūrą.

Valstybės narės, kurios dar nėra nustačiusios taisyklių ir išsprendusios ginčų, susijusių su prieiga prie pastato infrastruktūros, galėtų pasimokyti iš Ispanijos, Portugalijos ir Prancūzijos – iš šių šalių patirties matyti, kad kartu taikant su prieigos punktais susijusius techninius standartus ir taisykles dėl prieigos prie pastato infrastruktūros sąlygų yra lengviau užtikrinti didesnę tikrumą ir padidinti naudojimosi prieiga prie pastato infrastruktūros mastą.

Ginčų sprendimo procesas

2015 m. – 2017 m. pirmąjį pusmetį pranešta apie 40 ginčų. Pagal Direktyvą arba atitinkamais atvejais – pagal ankstesnes nuostatas jie perduoti spręsti ginčų nagrinėjimo įstaigai. Nuo Direktyvos taikymo pradžios ginčų padaugėjo – kaip pranešta, vien per 2017 m. pirmąjį pusmetį ginčų nagrinėjimo įstaigai perduoti 23 ginčai. Didžioji dauguma ginčų buvo susiję su prieiga prie egzistuojančios infrastruktūros (2017 m. – 83 proc.) arba teise gauti informaciją apie egzistuojančią fizinę infrastruktūrą (14 proc.).

6 diagrama. Ginčų skaičius

Šaltinis: „WIK-Consult“ / VVA, remiantis NRI klausimynais (atsakymus pateikė 24 respondentai).

Dauguma valstybių narių yra teisės aktais nustačiusios ginčų sprendimo terminus, atitinkančius Direktyvoje nurodytus terminus. Kai kurių valstybių narių nustatyti terminai yra netgi trumpesni¹¹. Tačiau praktiškai kai kuriais atvejais vėluota dėl vidinių priežasčių (pvz., pagrindinių klausimų, kaip antai su kainodara susijusių klausimų, sudėtingumo) arba išorinių

¹¹ Pvz., HR, HU, IT, PL nustatytas su 3 straipsniu susijusių ginčų sprendimo terminas – 2 mėnesiai.

priežasčių (pvz., naudojimosi tarpininkavimo ar koordinavimo paslaugomis) ir kai kuriems operatoriams kelia susirūpinimą tai, kad ginčų sprendimo procedūros tikriausiai taip pat lėmė ilgesnį vėlavimą.

Kelių valstybių narių NRI pradėjo rengti ginčų sprendimo taisykles arba gaires (pvz., dėl proceso, kurį NRI tikriausiai taikys sprendžiamą ginčus) – jas taikant būtų galima padidinti teisinį tikrumą ir pasiekti, kad ginčams išspręsti reikėtų skirti mažiau pastangų ir laiko.

6. Rekomenduojami veiksmai

Direktyvos įgyvendinimas veiksmingai ir laiku nepaprastai svarbus ne tik siekiant užtikrinti, kad būtų pasiekti jos tikslai, bet ir kad būtų pasiekti strateginiai gigabitinės visuomenės tikslai. Taip pat svarbu įgyvendinti kitus Komisijos numatytus veiksmus, kuriais siekiama remti plačiajuosčio ryšio diegimą, pavyzdžiui, įgyvendinti priemonių rinkinį, skirtą plačiajuosčiam ryšiui kaimo vietovėse diegti¹².

Remiantis sukaupta patirtimi, kad būtų kuo veiksmingiau įgyvendinta Direktyva ir pasiekti jos tikslai, reikėtų imtis šių veiksmų:

1. Užtikrinti skaidrumą – būtinoji sąlyga siekiant bendrai naudotis fizine infrastruktūra ir bendromis pastangomis diegti tinklus

Šiuo tikslu reikėtų net tik visose valstybėse narėse sukurti bendrus informacinius punktus, bet ir juos tinkamai aprūpinti, kad jie galėtų veiksmingai vykdyti pavestas užduotis. Kalbant apie egzistuojančią infrastruktūrą, bendro informacinio punkto funkcijas būtų galima išplėsti, kad jis galėtų nustatyti esamą padėtį ir teikti duomenis apie prieinamumą bei pralaidumą. Dėl diegimo bendromis pastangomis valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę taikyti iniciatyvų požiūrį, kai susiję viešojo sektoriaus (ir atitinkamai privačiojo sektoriaus) subjektai privalo iš anksto pranešti apie diegimo planus ir paprašyti suinteresuotųjų šalių pateikti pastabas. Nacionaliniai ir regioniniai plačiajuosčio ryšio kompetencijos biurai¹³ galėtų būti papildomas informacijos šaltinis ir teikti koordinavimo paslaugas bei dalytis geriausia patirtimi.

2. Didinti reguliavimo tikrumą, susijusį su sąlygomis, įskaitant kainas ir sąnaudų paskirstymą

NRI arba kitos įstaigos šiuo tikslu galėtų parengti gaires, nurodydamos, koks būtų taikomas ginčų sprendimo metodas, kaip būtų paskirstomos dalijimosi infrastruktūra arba diegimo bendromis pastangomis sąnaudos, taip pat kokios naudos pasiektų inžinerinių tinklų įmonės, kurių veikla reguliuojama, jei bendradarbiaujant būtų sutaupyta sąnaudų arba gauta pelno.

3. Užtikrinti didesnę bendrą leidimų suteikimo procedūrų efektyvumą

Pirma, būtina užtikrinti, kad informacija apie leidimus būtų centralizuotai teikiama per bendrus informacinius punktus. Antra, atitinkamos institucijos turėtų imtis griežtų vykdymo užtikrinimo priemonių, kad būtų laikomasi leidimų suteikimo terminų. Trečia, valstybės narės turėtų apsvarstyti, kaip užtikrinti galimybę prašymus dėl leidimo suteikimo teikti elektroniniu būdu per bendrą informacinį punktą.

¹² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/european-commission-joins-forces-help-bringing-more-broadband-rural-areas>.

¹³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/broadband-competence-offices>.

4. Parengti pastato fizinės infrastruktūros standartus ir aiškas prieigos prie šios infrastruktūros taisykles

Valstybės narės, kurios dar nėra parengusios šių standartų ir taisyklių, turėtų apsvarstyti galimybę nustatyti pastato infrastruktūros standartus ir su šia infrastruktūra susijusias ženklų pastatams, parengtiems plačiajuosčiam ryšiui diegti, naudojimo sistemas. Turėtų būti imamasi (pvz., tai daryti galėtų NRI) iniciatyvių priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų nustatytos aiškos taisyklės dėl prieigos prie pastato infrastruktūros sąlygų ir kainos.

5. Skatinti geresnį reguliavimo institucijų bendradarbiavimą

Itin svarbu, kad regionų ir vietos valdžios institucijos bei sektorių reguliavimo institucijos derintų savo veiksmus, susijusius su inžinerinių darbų koordinavimu arba prieiga prie komunalinės infrastruktūros. EERRI, Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER) ir kitos ES lygmens sektorių reguliavimo institucijų grupės taip pat galėtų apsvarstyti galimybę parengti su sutarties sąlygų nustatymu susijusios geriausios patirties ir kainodaros bei sąnaudų paskirstymo metodų taikymo gaires¹⁴.

6. Užtikrinti duomenų apie pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius rinkimo efektyvumą

Kad būtų galima nuolat vykdyti stebėseną ir ateityje įvertinti Direktyvos įgyvendinimą, NRI ir kitos ginčų sprendimo įstaigos turėtų rinkti duomenis apie tai, kiek yra naudojama prieiga prie fizinės infrastruktūros pagal Direktyvą ir kokią bendromis pastangomis įdiegtų tinklų dalį sudaro spartieji tinklai. Valstybės narės turėtų rinkti iš vietos valdžios institucijų duomenis apie leidimų suteikimo terminus ir pastatų, sertifikuotų kaip pastatai, kuriuose yra įdiegta sparčiajam ryšiui parengta pastato infrastruktūra, skaičių.

¹⁴ Šiuo tikslu EERRI jau pradėjo rengti ataskaitą dėl prieigos prie infrastruktūros kainų ir dėl inžinerinių darbų.